

УДК 336.71

Дзюблюк О.В.

ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКИМИ АКТИВАМИ

Розглядаються основні напрями оптимізації роботи банків з управління активами, включаючи сек'юритизацію та оптимізацію управління кредитним ризиком.

Підвищення якості та ефективності управління банківськими активами є одним із найважливіших і пріоритетних завдань розвитку банківської системи та має розглядатися у контексті забезпечення стабільного функціонування банків як необхідної умови належного ресурсного забезпечення усього господарства країни. Дана проблема має розглядатися з точки зору поліпшення роботи банківського менеджменту, спрямованої на мінімізацію відповідних ризиків за основними банківськими операціями.

Основою активних операцій банків в Україні є кредитні вкладення, частка яких у загальному портфелі активів постійно збільшується. Відтак саме від їх якості та здатності банків оптимально мінімізувати кредитні ризики залежать можливості належного ресурсного забезпечення економічного зростання та стабільність банківської системи.

Зарубіжний досвід свідчить, що важливим і перспективним напрямом практичного виконання цього завдання є *сек'юритизації*

активів, яка передбачає перетворення наданих банками позичок на ліквідні цінні папери (наприклад, облігації чи векселі), котрі обертаються на вторинному фондовому ринку. Ще один шлях -- випуск цінних паперів власного боргу банків, строки погашення яких збігаються з термінами відшкодування відповідних кредитів. Серйозною перешкодою на шляху до розвитку подібних операцій залишається відсутність у нашій країні належної нормативно-правової бази, на основі якої можна створити дієвий механізм перетворення банківських активів на різні види цінних паперів.

Інший напрям підвищення ефективності управління активами -- *формування адекватного методичного забезпечення*, необхідного для аналізу фінансового стану позичальника. У цьому зв'язку Національному банку варто було б упровадити низку заходів нормативного характеру, спрямованих на забезпечення адекватної оцінки кредитного ризику, оскільки надмірна кредитна експансія комерційних банків в умовах економічного зростання має і свій негативний аспект, що проявляється у погіршенні якості кредитного портфеля та зростанні рівня ризикованості кредитних операцій. Серед першочергових заходів мали б бути наступні.

По-перше, формування централізованої бази даних для визначення адекватних критеріальних значень показників роботи підприємств різних галузей економіки. По-друге, розробка критеріїв оцінки проблемності наданих позичок для своєчасного вживання заходів із поліпшення фінансового стану клієнта на рівні його менеджменту, виходячи з міркування, що збереження того чи іншого бізнесу може в перспективі дати більший результат, аніж його ліквідація і стягнення заборгованості за позичками банку шляхом застосування механізму застави.

Важливим напрямом зміцнення правових засад банківської діяльності є дієвий захист прав кредиторів, вимоги яких забезпечені належним чином оформленою заставою. У разі ліквідації боржника чи

визнання його банкрутом слід забезпечити такий правовий режим, який би максимально спрощував відповідні процедури та сприяв задоволенню забезпечених заставою вимог кредитора поза чергою за рахунок коштів, отриманих від реалізації заставленого майна. Наявність правових гарантій реалізації позикодавцем своїх майнових прав, забезпечення прозорості фінансової звітності підприємств та формування бюро кредитних історій є необхідними передумовами зниження рівня кредитного ризику, а відтак і забезпечення належної якості банківських активів.